

Café Groenland – *een oom op de Kaap*

Ik ben een Groenlander!

U ook?

Cor Mundi

Hét familieverhaal dat in mijn jeugd op mij het meeste indruk maakte, was dat over Oom Cor, ‘de Oom op de Kaap’. In de Jaren Vijftig was deze oom Cor de uitbater van het café *Groenland*, op Katendrecht, ‘op de Kaap’..

Eigenlijk was ‘oom’ Cor een oudoom, want de jongste broer van Servaes Lambermont, mijn grootvader van moederszijde, maar in de familie werd hij altijd ‘oom Cor’ genoemd

De naam Lambermont zal u hier in Rotterdam weinig zeggen, maar in Maastricht ligt dat heel anders. De Lambermonts zijn namelijk het oudste en eerbiedwaardigste brouwersgeslacht van Maastricht..

U, cafébezoeker, die zo gretig in de schuimkraag van uw Wieckse Witte bijt, weet, dat dit *de hemels* product de vinding is van Godefroid Lambermont, de stamvader van mijn familie. Een ondernemende man, afkomstig uit Walenland ooit naar Maastricht gekomen en aldaar een brouwerij begonnen.

Zo succesvol, dat heden het product van zijn brouwkunst: de *Wieckse Witte* een synoniem voor wit bier is geworden , zoals *Pils* dat sinds mensenheugenis is voor blond.

Maar een echte Maastrichtenaar proeft nog wel degelijk het verschil tussen de Lambermontse Wieckse Witte en de diverse, hedendaagse povere imitaties. Een echte Maastrichtenaar bestelt in een Maastrichts café dan ook nooit een Wieckse Witte, als hij een witbier wenst te drinken , maar een *Lambermont!*

Er was iets met die oom Cor...De man had bijvoorbeeld obstinaat geweigerd het familiebedrijf in te gaan. Oom Cor zocht het avontuur. Hij wildehet zeegat uit! En dat heeft hij ook gedaan!

Sindsdien gold hij als het zwarte schaap van de familie. Want, zeg nou zelf, wat moet een Maastrichtenaar op zee? Bovendien, is je kostje gekocht, kun je medefirmant worden van de oudste en eerbiedwaardigste brouwerij van Nederland, kies je voor ... kok op wilde vaart. Wat is dat voor recalcitrantie!

Oom Cor was dus kok op de wilde vaart. En dat tot vlak voor de Tweede Wereldoorlog.

Toen moet er iets zijn voorgevallen, waardoor hij van toen af aan, zeer tegen zijn zin, gedwongen was aan wal te blijven. Met geld, geleend van zijn vermogende broer, mijn grootvader Servaes Lambermont, is hij toen het café 'Groenland' alhier op de Kaap begonnen.

Ja, wat was er dan toch met die oom Cor aan de hand ... dat wij, de Lambermonts van Maastricht, toch behoorlijk familieziek, die oom nooit eens opzochten! Het feit dat hij zelfgemaakte zeemansballaden zong waarbij hij zichzelf begeleidde op de trekharmonica, dat kon het toch niet zijn . . ? !

Was het dan, omdat hij 'een houten poot' had ?

Een heuse houten poot zoals de piraten in de stripverhalen die hebben, die woeste gasten met een zwart ooglapje voor hun oog en een krassende papegaai op hun schouder, was het natuurlijk niet. Het was een welgevormd Jaren Vijftig-kunstbeen.

Niks mis mee eigenlijk.

Zij het natuurlijk dat oom Cor daar mee toch enigszins moeizaam liep. En dat moest wel de reden zijn, dacht ik als kind, dat oom Cor nooit eens zijn familie in Maastricht kwam opzoeken.

Want in die dagen, in die *goeie, ouwe* Wederopbouwtijd, was een treinreis Rotterdam–Maastricht een hele bedoening, met irritante boemels en overstappen in Eindhoven en Sittard. Daar had onze gehandicapte oom blijkbaar geen zin in.

Maar ook andersom, wij, zijn Maastrichtse familie - allen gezond ter been! – bezochten ook nooit eens oom Cor op de Kaap! Terwijl mijn vader toch over een auto beschikte. Dus we hoefden helemaal niet moeizaam met het spoor.

Minstens eenmaal in het jaar kwam ‘dat nooit eens naar Oom Cor’ in ons gezin ter sprake. En wel eind April, omdat oom Cor op veertien mei jarig was, en hij ons steevast twee weken van te voren per briefkaart - *Greetings from Katendrecht* - uitnodigde om bij hem zijn verjaardag te vieren. Vanaf één uur ’s middags waren we welkom

“Zeg Mary,” zei dan mijn vader tegen mijn moeder : “Oom Cor nodigt ons iedere keer weer uit. We kunnen toch niet eeuwig nee blijven zeggen. Zeker dit jaar niet, nu hij zestig wordt. Zullen we nu dan toch maar eens gaan? Het is zelfs een heel bijzondere dag voor Cor! Want... hij brengt een plaatje uit met zijn Zeemansballaden onder de artiestennaam *Cor Mundi* bij Johnny Hoes en dat plaatje wordt op veertien mei aanstaande in Oom Cor’s café feestelijk ten doop gehouden. Lees maar. De titels van de Balladen staan in de Uitnodiging opgesomd

“Johnny hoe?” fronste Maman haar fraai gevormde wenkbrauwen, want *low culture* was aan haar niet besteed. Niks Johnny Hoes of Zangeres zonder Naam! Bachcantates! Mahler symfonieën!

Met minder nam Maman geen genoegen..

“Johnny je-weet- wel.” zei mijn vader: “Die van *Och*, was ik maar bij moeder

thuis gebleven .Het was vorig jaar alsmaar op de radio! Dié Johnny Hoes! Die zit nu met zijn platenmaatschappij hier bij ons in Limburg, maar die komt oorspronkelijk uit Katendrecht. Dat zal wel de connectie zijn tussen hem en Cor.”

Nu moet ik even iets kwijt over mijn moeder Maria ‘Mary’ Lambermont, zaliger gedachtenis. Ze was in de Jaren Vijftig met gemak de mooiste vrouw van Maastricht. En dan zult u zeggen, ja, dat zal wel, jij bent haar zoon, jij bent bevóóroordeeld. Maar heel wat Maastrichtse heren dachten er ook zo over. Sommigen verstoutten zich zelf avances te maken. Maar daar ging zij niet op in. Mijn moeder was hoogst vroom katholiek. En dat ging ver. Dat betekende in haar geval, behalve dat ze iedere morgen naar de vroegmis in de Sint Servaas ging en uitsluitende boeken las van katholieke (Mauriac) of tot het katholicisme bekeerde auteurs (Evelyn Waugh), *absolute monogamie* !

Uiterlijk leek Maman toentertijd wel wat op... Liz Taylor, de fameuze Hollywoodster. En ze was, zeker in mijn ogen, een minstens zo groot actrice. Maman was dan ook de spil van de in Maastricht zeer gerenommeerde r.-k. amateurtoneelvereniging “Sint Gelasius”. Jaarlijks had die vereniging zelfs een drama van Shakespeare op het repertoire! Zo speelde mijn moeder bijvoorbeeld met groot succes Lady Macbeth! Als negenjarige kon ik mijn ogen niet geloven. Was dat mijn moeder, die *bitch*? Hoe kon ze dat zo goed?

Maar ook in het Maastricht van alledag speelde Maman met verve haar rol namelijk die van Grande Dame van Maastricht. Als oudste dochter van de bierkoning van het Zuiden, Servaes Lambermont, meende zij daartoe gerechtigd te zijn, zo niet Verplicht!. Ongeveer zoals Beatrix koningin van Nederland was, zo was Maman koningin van Maastricht. Ik kan het niet anders zeggen. .

“ Mat!” viel dan mijn moeder verontwaardigd uit tegen mijn vader : “ Stel je voor! Wij uit de beste kringen van Maastricht, wij in de rosse buurt van Rotterdam! In dat louche café van Cor, waar al die meiden, komen! . En dan die ordinaire vriendin van hem.... Ze zijn niet in de kerk getrouwd. En zelfs niet voor de Burgerlijke stand. Hij leeft in zonde met die del! Geen wonder dat God hem met een kunstbeen heeft gestraft!”

Rosse buurt? Meiden? In zonde leven ? Door God Gestraft? Wat was dat allemaal?

Maar ik, negenjarige, vroeg niets. En mijn broers al evenmin. Als kind in de Jaren Vijftig had het geen enkele zin om ook maar iets aan een volwassene te vragen. Je kreeg toch nooit een zinnig antwoord. Zeker niet als het dat besmuikt gedoe van volwassenen *seks* betrof,. En dat scheen op Katendrecht nogal aan de orde te zijn.

“ En die Johnny Hoes, die vind ik zo ordinair met die zogenaamd pikante liedjes van ‘m! Net als die door hem gepromote Zangeres zonder Stem! Daar wil je toch niet mee in één ruimte vertoeven! Die zeemansballaden van Cor die zijn vast en zeker van hetzelfde laken een pak. Pure volkse lolbroekerij! Dat heeft toch geen beschaving! Zo’n titel alleen al als de *Ballade van het schele oog van Japie Scheel* ..hoe verzin je het! Waarom niet *De houten poot van ome Cor* ? Als het dan toch zo nodig over iemand met een handicap moet gaan , waarom zingt hij dan niet over die van hemzelf...? Dat zou dan nog iets van klasse hebben. Maar Cor en klasse! Laat me niet lachen” viel Maman uit tegen mijn vader ; “ Mat, je wéét toch onder welke pijnlijke omstandigheden Cor aan dat kunstbeen gekomen is...”

“Jazeker, dat komt, omdat...”

“Mát, niet waar de kinderen bij zijn ...! Dat is geen verhaal voor kinderen ! God zij dank noemt hij zich Cor Mundi . Stel je voor dat hij dat ongetwijfeld vulgaire plaatje uitbracht onder zijn eigen naam, Cor Lambermont. Dan zou toch onze naam, die van de voornaamste familie van Maastricht , toch zwaar bezoedeld

zijn! Hoe zouden wij ons dan nog op de Groote Sociëteit kunnen vertonen ! Ben blij dat Cor tenminste nog enige gêne heeft' ”

“ Cor Mundi... Wat zou dat pseudoniem betekenen? ” vroeg mijn vader zich hardop af.

“U kunt wel zien dat uw vroeger op de HBS hebt gezeten en niet op het gymnasium,” zei mijn oudste broer Twan, altijd brutaal , altijd ‘vreg’ zoals ze dat zeggen in Maastricht. Twan zat toen op de eerste klas in het van het roemruchte Maastrichts gymnasium, het r.-k. Triniteits-college
Cor Mundi, dat is latijn, dat betekent hart van de wereld, ’

‘Katendrecht als hart van de wereld...is die man dan niets *heilig!* ’ riep Maman uit: “Het hart staat voor liefde, ware liefde! Denk maar aan het Heilig hart van Jezus. Niet voor hoererij! Cor Mundi! Die man staat werkelijk voor niets! Dat Cor denkt, dat wij hem ooit zullen gaan opzoeken in die foute buurt van ‘m! “

Maman begaf zich hoofdschuddend naar de keuken om naar het sudderen van het *zoer vleis* - - een Maastrichter delicatessen - te kijken, dat zij altijd *zelf* bereidde. Ofschoon wij liefst twee meiden in dienst hadden, zoals voor een vooraanstaand Maastrichtse familie betaamt.

Die beiden meiden, de oudste *’t Maria* en de jongste , een nichtje van haar, *’t Sjennet* (Jeannette) konden allebei heel goed koken. Maar het *zoer vleis*, dat typisch Maasrichtse stoofvleesgerecht, dat maakte maman altijd zelf . Dat was haar ponteneur. De bij het gerecht behorende garnituur als pommes frites, gestoofde peertjes, compote, vossenbessen en dergelijke, dat liet ze aan de meiden over. En ook de pudding, een kolossale Bavarois, het zondagse dessert.

Rosse buurt. In zonde leven. Zou oom Cor nog wel in de hemel komen? Mijn broers en ik, meer dan goed katholiek opgevoed, vroegen het ons ernstig af.

En hoe ouder , hoe nieuwsgieriger we natuurlijk werden naar die oom.

Nu had mijn moeder twee zussen. De oudste was tante Hortense, niet lelijk, maar zeker ook niet mooi, getrouwd met oom Eugène. Een nietsnut, een *vaux rien*, van klasse, die dank zij grootvader Lambermonts grote liefde voor zijn oudste dochter plus zijn al te grote lankmoedigheid een *sine cure* baantje had verworven op de reclameafdeling van de brouwerij. De andere zus was tante Charlotte.

Bloedmooi. Zeker zo mooi als mijn moeder. En... ongehuwd! Een feit waar heel Maastricht zich over verbaasde. 't Lotte' bloedmooi en gefortuneerd en toch maar niet aan de man!

Die beide *Klatschantes* kwamen elke donderdag uitgebreid op de koffie met vlaai in ons huis in de Grote Looijerstraat

Mijn broers en ik besloten ze maar eens uit te horen over die verre, zingende bloedverwant op de Kaap. Vooral hoe die nou toch aan die houten poot gekomen was.

Dat kwam door het Bombardement, zei tante Hortense. Ooms café op Katendrecht had een voltreffer gehad. Men had oom Cor uit het puin weten te redden, maar zijn been was verbrijzeld en moest worden afgezet.

Tante Charlotte knikte instemmend. Zo was het gegaan!

Maar mijn broer Twan - hij is nu ingenieur in de scheepsbouw - was als kind al behoorlijk exact ingesteld. Die avond nog zocht hij het 'het Bombardement' op in de Winkler Prins. Wat bleek? Katendrecht was helemaal niet gebombardeerd!

Heel Rotterdam-Zuid niet. Het bombardement had zich geheel en al op de Noordoever van de Maas afgespeeld.

Dus dat zei Twan de volgende donderdagmiddag dan ook doodleuk tegen tante Hortense, die daardoor een vuurrood gezicht kreeg. En nukkig voor zich uit begon te staren. Waarop tante Charlotte haar bloedmooie, Max Factor -

Hollywood -gelipstickte mond open deed en met haar omfloerste, notoire rookstersstem zei: 'Nee, natuurlijk niet. Tante Hortense vergist zich. Het is ook al zo lang geleden. Het zit zo. Oom Cor was toevallig juist op het moment van het Bombardement op de Schiedamse Vest, voor de oorlog dé uitgaansstraat van

Rotterdam, op de Noordoever dus . En daar is hij toen onder vallend puin geraakt en daar is toen zijn been verbrijzeld. Zo is het gegaan.’

‘ Sorry , tante, ook daar klopt niks van ” zei mijn exacte broer: `Veertien mei , de dag van het bombardement is immers ook de dag van oom Cors verjaardag. Zijn verjaarspartij begint altijd om één uur. Dat staat sinds jaar in jaar uit in de uitnodiging. De bommen op de noordoever vielen rond half twee. Ik heb het opgezocht in de Winkler Prins. Oom Cor moet op dat moment gewoon thuis geweest zijn op Zuid, in zijn café, om de gasten voor zijn verjaardag te ontvangen. Dat kan gewoon niet anders. Niks Noordoever! U vertelt sprookjes, tante Charlotte! U bent al net zo erg als tante Hortense. U speldt ons maar wat op de mouw! Zeker omdat wij maar kinderen zijn!”

“Mary!” riep tante Hortense naar mijn moeder die juist binnenkwam met de koffie: “Je kinderen zijn brutaal tegen Charlotte en mij. Vooral Twan!”

Mijn moeder zette prompt het koffieblad neer en gaf ons alle drie een *watsj* (een draai) om de oren. Bovendien moesten we voor straf stante pede naar boven, naar onze kamers. En de vlaai konden we wel op onze buik schrijven. En het was onze lievelingsvlaai nog wel. *Croonsele!* Kruisbessen! Ja, zo ging dat in de Jaren Vijftig. *Toen was opvoeding nog heel gewoon.*

Die geheimzinnige Oom Cor, die wij dus nooit in levende lijve gezien hebben, die wij alleen kenden van foto's, heeft ons niettemin zeer beïnvloed. Zoals al gezegd, Twan is in de scheepsbranche verzeild geraakt; ik zelf woon en werk als culinair journalist al sinds jaar en dag in Rotterdam, zij het op de Noordoever. En mijn jongste broer Zef issprookjesschrijver geworden. Kinderboekenschrijver moet ik eigenlijk zeggen. Want Sprookjes voor Volwassenen... geen hond of uitgever die daar vandaag de dag nog brood in ziet. Ik denk dat Godfried Bomans, de laatste is, die dat nog succesvol heeft kunnen doen.

Toen ik mijn broer Zef de Sprookjesschrijver dan ook vertelde, dat ik verzocht was door de leiding van Literair café Tsjechov & Co (inmiddels op de fles, M.K.) op de hoek van het Deliplein en de Lombokstraat op Katendrecht om een verhaal over de Kaap te schrijven en voor te dragen, mailde hij mij: “Ik zal je helpen! Ik heb de waarheid over het been van oom Cor ontdekt. Het zit zo:

Vlak voor de oorlog heeft oom Cor aangemonsterd als kok op een expeditie-schip naar 't Poolgebied. Daar woont het volk van *de Inuit*. Nooit het ‘volk van de Eskimo’s zeggen. Eskimo is een naam hen door anderen opgedrongen en die zij als denigrerend ervaren . Dat ligt daar gevoelig. Net zoals in je Amerika níet van een neger spreekt, maar van een Afro-American en niet van een Indiaan, maar van een Native American...

De Inuit dus.

Een volk dat toen nog, in oom Cors tijd - nu prijkt ook daar een TV in iedere igloo - in de barre vrede van het stenen tijdperk leefde.

De Inuit zijn ronduit *holistisch*. Het onderscheid tussen mens en dier maken zij niet zo. 'Mijn en dijn' bestaan eigenlijk niet. Monogamie is hun onbekend.

Hun voornaamste, religieuze gebeuren is de jaarlijkse *orgie*. De sjahmaan dooft na ettelijke gebeden, waar hij de vruchtbaarheid van de stam bij de goden afsmeekt, de olielamp. De Eskimoman paart dan de Eskimovrouw die naast hem ligt, en vervolgens de volgende. De hele stam maakt dus een rituele horizontale rondedans. De bedoeling is natuurlijk zoveel mogelijk nakroost te verwekken.

Geen druppel zaad mag verloren gaan. Alleen zo kan de stam daar in het barre Noorden tegen de klippen op overleven. Promiscuïteit is noodzaak voor de Inuit. Ook door het jaar heen houden man en vrouw er buitenechtelijke partners op na. Dat is daar doodgewoon. Maar dat houdt wèl in dat men de man of vrouw waarmee men samenwoont het feit van zijn/haar nieuwe liefde dient mee te delen.

Dat is om praktische redenen .Want de Inuit-man en vrouw liggen 's

nachts zo dicht mogelijk tegen elkaar aan, dat helpt reuze tegen de kou.

Afwezigheid van de partner betekent steevast een koude buik of rug. Dan moet er een extra ijsberenvel tegen aan, anders zou men wel eens dood kunnen vriezen. Het is dus zaak dat men van elkaars aan- of afwezigheid goed op de hoogte is.

Nu doet 't volgende verhaal onder de Inuit de ronde, en op zekere avond vertelde men dat ook aan oom Cor. Dit alles dus volgens mijn broer Zef de Sprookjesschrijver.

Er was er eens een Inuit-man, die bemerkte dat 's nachts de plek in bed naast hem onbeslapen bleef, zonder echter dat hem door z'n vrouw was meegedeeld, waar zij dan 's nachts naartoe ging.

Dat was dus hoogst ongebruikelijk. En op zekere nacht toen de man de vrouw naast hem alwéér hoorde weggaan, besloot hij haar heimelijk te volgen, want hij wilde weten wie haar minnaar was. Ook dat was ongebruikelijk - het wordt zeer onhoofs geacht bij de Inuit als een man zijn vrouw bespiedt terwijl zij naar haar minnaar gaat, et vice versa - maar nood breekt wet.

Gelukkig was het volle maan, zodat de Inuit-man zijn vrouw heel goed voor zich uit door de sneeuw kon zien schuifelen. Maar... zij klopte nergens bij een andere iglo aan, maar... begaf zich naar de rand van de ijsschotsen, tot bij de open zee...

Wat moest zij daar?

Plots grote turbulentie. Er dook een walvis op. Heremejee, mijn vrouw is verliefd op een walvis! schrok de Eskimo.

Nu won de nieuwsgierigheid het - de Inuit zijn, zoals ik al zei, zeer praktisch-technisch ingesteld, zij moeten wel daar hoog bij de Noordpool ..." Hoe zouden ze het in godsnaam samen doen?" dacht de Inuit : ' Een penis van een walvis meet gauw twee meter, en mijn vrouw haalt van top tot teen waarschijnlijk de 1 meter 60 niet eens...'

Maar kijk, het linkerneusgat van de walvis opende zich nu en...daaruit kroop een zgn. walvismannetje, hèèl slank en rank, dat niet veel groter bleek dan 't Inuit-vrouwtje.

Hop, kroop hij op haar! En ze paarden dat het een lieve lust was. Na afloop kroop het mannetje weer in het neusgat terug. De walvis dook onder. En dat was dat.

Nu, dat was een prachtig verhaal.

Oom Cor, die al een hele zeereis lang gedwongen was geweest in onthouding te leven - zeer ongewoon voor een ras-Bourgondiër, bovendien nog zeeman òòk - vroeg meteen of zoiets ook *andersom* voorkwam?

Of er ook wel eens in de geschiedenis van de Inuit een man was geweest die verliefd was geworden op een vrouwelijke walvis?

Jazeker, zeiden de Inuit - en dan kruipt er uit 't linkerneusgat het walvis-vrouwtje en dat is zo roodblond en zo mooi mollig bloot- zagezegd een Groenlandse Venus van Botticelli.

Wie haar zag, was verloren, die moèst haar lief hebben.

Nu was oom Cor niet meer te houden. En hoe kwam je met zo'n vrouwelijke walvis in contact? Nu, dat is eenvoudig, beweerden de Inuit. Vrouwelijke walvissen zijn erg bijziend, je steekt gewoon je blote been in het water, en dan denken zij, die wellustige wezens, dat het een walvispik is... en dan komen ze direct aanzwemmen.

Zien ze dan dat het een 'mensenman' is, dan gaat 't linkerneusgat open, en het walvisvrouwtje kruipt eruit - en dan gaat alles volgens bekend scenario - zie hierboven.

Nou, oom Cor die nacht naar de rand van de open zee! En zijn been kordaat in 't water gestoken! Een, twee minuten. Vijf minuten! O, o, wat was dat water koud! Zeven minuten. En nergens een walvis te zien. Toen begreep oom Cor dat die Eskimo's hem, Grote Blanke, bij de neus hadden genomen. Maar het was al te laat. Zijn been was inmiddels geheel en al bevroren en moest worden afgezet.

Zo was oom Cor dus aan zijn houten poot gekomen.

Kortom, allerminst een verhaal, geschikt voor kinderoortjes. Zeker in de Jaren Vijftig. Vandaar dat wij, kinderen, dat dan ook nooit te horen kregen.

Aldus mijn broer Zef. Maar ja, dat is dus een sprookjesschrijver ...ik geef zijn relaas hier dan ook voor wat het waard is...